

بسم الله الرحمن الرحيم

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشکده موسیقی

پایان نامه تحصیلی جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته نوازندگی موسیقی ایرانی

عنوان

بررسی و مقایسه‌ی شیوه‌ی آموزشی کتاب‌های
دستور سنتور و شیوه‌ی سنتور نوازی

استاد راهنما

دکتر سید حسین میثمی

عنوان بخش عملی

اجرا در دستگاه همایون

استاد راهنمای بخش عملی

دکتر سید حسین میثمی

نگارش و تحقیق

علی اکبر فضائلی

اسفند 1392

تعهد نامه

اینجانب اعلام می دارم که تمام فصل‌های این پایان نامه و اجزاء مربوط به آن برای اولین بار (توسط اینجانب) انجام شده است. برداشت از نوشته‌ها، کتب، پایان‌نامه‌ها، اسناد، مدارک و تصاویر پژوهشگران حقیقی یا حقوقی (فارسی و غیرفارسی) با ذکر مآخذ کامل و به شیوه تحقیق علمی صورت گرفته است. بدیهی است در صورتی که خلاف موارد فوق اثبات شود مسوئلیت آن مستقیماً به عهده اینجانب خواهد بود.

امضاء

تاریخ

تقديم به پدر و مادرم

چکیده

موضوع اصلی این پایان نامه بررسی دو متد آموزشی دستور سنتور اثر فرامرز پایور و شیوه ی سنتور نوازی اثر پشنگ کامکار برای سنتور می باشد. تا کنون چاپ های زیادی از این دو اثر (با تجدید نظرهای صورت گرفته در آنها) منتشر شده است. استفاده از این دو متد آموزشی در مقابل متدهای دیگر منتشر شده، نشان از توجه استادان و مدرسان سنتور به این دو متد می باشد. همانند اغلب متدهای آموزشی این دو اثر نیز دارای تفاوت هایی در شیوه ی آموزشی خود می باشند. هدف از این تحقیق بررسی نقاط قوت و ضعف این دو اثر است؛ تعداد قطعات، روند بهبود تکنیک هنرجویان بر اساس ترتیب قطعات، استفاده از کارگان گونه های موسیقی متداول در ایران، اتودها و ... از موارد ساختاری مورد بررسی در این تحقیق است.

روش تحقیق مورد استفاده در این پایان نامه استفاده از مصاحبه و پرسشنامه است. جامعه ی آماری مورد نظر در مصاحبه، استادان سرشناس سنتور و در پرسشنامه دانشجویان نوازنده ی سنتور دانشکده ی موسیقی دانشگاه هنرتهران است. لازم به ذکر است که دانشجویان مذکور اغلب در آموزشگاه های رسمی کشور مشغول تدریس این ساز می باشند. نتایج حاصل از این مصاحبه ها و پرسش نامه ها نشان داد که اکثر معلمان سنتور از این دو کتاب به طور همزمان در آموزش دوره ی ابتدایی سنتور استفاده می کنند و معتقدند که این دو کتاب تا حدودی از لحاظ شیوه ی آموزشی مکمل یکدیگر می باشند. بر اساس این نظرات کتاب دستور سنتور بیشتر از اتودهای متنوع برای تقویت دست و ذهن هنرجو و ردیف موسیقی ایرانی در متد آموزشی خود بهره برده است، در صورتیکه کتاب شیوه ی سنتور نوازی بیشتر از موسیقی مناطق ایران که دارای تنوع زیادی از لحاظ متر و ریتم می باشند و سبب تقویت نت خوانی و دشیفر هنرجو می شوند استفاده کرده است. در طول رساله این تفاوت ها به تفصیل مورد بررسی قرار می گیرند.

واژه های کلیدی: دستور سنتور، شیوه ی سنتور نوازی، آموزش، متد آموزشی، تمرین

کلیات

موضوع این پایان نامه بررسی و مقایسه ی شیوه ی آموزشی کتاب های دستور سنتور و شیوه ی سنتور نوازی می باشد. از آنجاییکه این دو کتاب به عنوان دو منبع اصلی برای آموزش ساز سنتور در دوره ی ابتدایی به شمار می آیند، بررسی و مقایسه ی شیوه ی آموزشی این دو کتاب و شناسایی نقاط ضعف و قوت آن کمک قابل توجهی است در جهت آموزش بهتر این دو کتاب و طراحی متدهای جدیدتر برای ساز سنتور. برای رسیدن به این هدف شیوه ی آموزشی این دو کتاب بر اساس پرسشنامه هایی که توسط دانشجویان سنتور دانشگاه هنر تهران پر شده است و همچنین مصاحبه با معلمان سرشناس سنتور مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است. سوالات این پرسشنامه بر اساس اصول کلی که یک متد آموزشی درست باید از آن برخوردار باشد طراحی شده است. این اصول شامل تئوری موسیقی، آکول، درک ریتم و متر و همچنین بهره گیری از موسیقی دستگامی و موسیقی مناطق مختلف ایران می باشد. پاسخ ها بر اساس پنج گزینه ی خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم می باشند که نشان می دهند این دو کتاب تا چه اندازه در زمینه ی مورد نظر موفق بوده اند. تا جاییکه نگارنده اطلاع دارد تحقیق جامعی در این زمینه صورت نگرفته است. تنها اطلاعات پراکنده و غیر مدونی وجود دارد که آن هم بر اساس تجربیات دانشجویان و معلمان می باشد که به تدریس این ساز مشغول هستند. در این رساله تا حدودی از این نظرات استفاده شده است.

فهرست

1	مقدمه
3	فصل اول: معرفی و شرح آثار و فعالیت های فرامرز پایور و پشنگ کامکار
4	فرامرز پایور
9	پشنگ کامکار
11	فصل دوم: بررسی ساختار کتاب های دستور سنتور و شیوه ی سنتورنوازی
12	بررسی ساختار کتاب دستور سنتور
15	جمع بندی
16	بررسی ساختار کتاب شیوه ی سنتور نوازی
20	جمع بندی
	فصل سوم: بررسی و مقایسه ی شیوه ی آموزشی کتاب های دستور سنتور و شیوه ی سنتور نوازی (بر اساس نظرات دانشجویان و معلمان سنتور)
22	
24	تئوری موسیقی
26	اکول و تمرین های مضراب
29	درس ها و قطعات
45	آشنایی مقدماتی با شیوه ی اجرای موسیقی مترآزاد (ردیف)
46	جمع بندی
49	نتیجه گیری

50..... منابع

51..... ضمیمه

مقدمه

مساله ی آموزش در موسیقی ایرانی از مهم ترین مسائلی است که بهتر است به جنبه های علمی آن بیشتر توجه شود. کمبود متدهای آموزشی درست از یک طرف و ضعف های متدهای موجود از طرف دیگر بر این بحران آموزشی افزوده است. به نظر می رسد هنوز هم آموزش موسیقی در ایران در یک مرحله ی گذر تاریخی به سر می برد. گذر از شیوه های قدیمی آموزش که همان روش شنیداری یا سینه به سینه می باشد به شیوه های جدیدتر آموزش که آن هم تحت تاثیر متدهای آموزشی غرب برای سازهای کلاسیک غربی میباشد. آشفستگی و سردرگمی متدهای موجود برای سازهای ایرانی از آنجا ناشی می شود که این متدها نه براساس روش های شنیداری آموزش موسیقی ایرانی و نه براساس متدهای آموزش موسیقی در غرب می باشند، بلکه بیشتر ترکیبی از این دو جریان ناهماهنگ می باشند، به طوریکه هرنجوا پس از گذراندن دوره های آموزشی شاید به تبحر خاص در اجرای ردیف موسیقی ایرانی، بداهه نوازی، مهارت های خاص در تکنیک ونت نوازی که در متدهای غربی بیشتر رواج دارد، نایل نشود.

برای اینکه تا حدودی از این سردرگمی نجات یابیم و متد بهتری برای سازهای ایرانی تدوین کنیم ابتدا باید بدانیم که هدف آموزش چیست، سپس متناسب با هدف تعریف شده، موضوع، محتوا و روش آموزش مشخص شود. برای مشخص کردن هدف ابتدا باید ویژگی های موسیقی را که می خواهیم آموزش دهیم بشناسیم و همچنین انتظاراتی که از اجرا کننده ی آن نوع موسیقی داریم مشخص شود، سپس براساس هدف تعریف شده، موضوع، محتوا و روش آموزش هم مشخص می شود. طبیعی است که هر سازی متناسب با ساختمان خود و امکانات و محدودیت هایی که دارد ممکن است تفاوت هایی در روش آموزش خود داشته باشد اما هدف، موضوع و محتوای اصلی آموزش ثابت است و متناسب با موسیقی مورد نظر تعریف می شود.

در این پایان نامه دو کتاب دستور سنتور نوشته ی استاد فرامرز پایور و شیوه ی سنتور نوازی نوشته ی آقای پیشنگ کامکار مورد نقد و بررسی قرار می گیرند. دو کتابی که به عنوان دو منبع اصلی برای آموزش ساز سنتور در دوره ی ابتدایی به شمار می روند و بارها تجدید چاپ شده اند. طبیعی است که نقد و بررسی و مقایسه ی متد آموزشی این دو کتاب امریست ضروری برای شناسایی نقاط ضعف و قوت این دو کتاب و در نهایت ارائه ی پیشنهادهایی برای تدوین متدهای جدیدتر برای ساز سنتور.

در فصل اول این رساله به معرفی این دو استاد موسیقی ایرانی و شرح آثار و فعالیت هایشان می پردازیم. فصل دوم ساختار و متد آموزشی این دو کتاب مورد بررسی قرار می گیرد و در ادامه در فصل سوم ساختار و متد آموزشی این دو کتاب براساس پرسشنامه هایی که توسط اساتید سرشناس و دانشجویان سنتور دانشگاه هنر تهران پرسش شده است مقایسه می شوند و مورد نقد و بررسی قرار می گیرند.

در انتها باید اشاره شود که در این رساله تمامی ارجاعات به این دو کتاب بر اساس چاپ های زیر می باشد:

شیوه ی سنتور نوازی، چاپ 1380، نشر هستان.

دستور سنتور، چاپ 1379، ماهور.

فصل اول

معرفی و شرح آثار و فعالیت های فرامرز پایور و پشنگ کامکار

برای بررسی دقیقتر دو کتاب دستور سنتور و شیوه ی سنتور نوازی، سعی می شود در این فصل شرح مختصری از زندگینامه و سیر آموزشی و فعالیت ها و آثار نویسندگان این دو کتاب آورده شود تا از این طریق بتوان تا حدودی با جریان فکری آنها آشنا شد.

فرامرز پایور

فرامرز پایور در 21 بهمن سال 1311 در تهران به دنیا آمد. پدرش علی پایور، هنرمند نقاش و استاد زبان فرانسهدر دانشگاه تهران و پدر بزرگشمصووالدوله، نقاش چیره دست دوره قاجار بود که با نواختن ویولن، سنتور و سه تار آشنا می داشت. پایور در سن 17 سالگی، آموزش موسیقی را نزد استاد ابوالحسن صبا آغاز کرد و در مدت شش سال ردیف موسیقی را فرا گرفت. استاد ابوالحسن صبا که خود در دوره نوجوانی، سنتور نوازی را نزد علی اکبرخان شاهویو حبیب سماعی فرا گرفته بود سعی در انتقال این دانسته ها به شاگردانش داشت تا از ور افتادن این سبک نوازندگی جلوگیری کند. فرامرز پایور، یکی از برجسته ترین شاگردان استاد صبا بود که تا سال 1336 که استاد صبا درگذشت، از آموزش های وی در این زمینه بهره برد. پس از درگذشت ابوالحسن صبا، پایور نزد استادانی چون عبدالله دوامی، موسی معروفیو نورعلی خان برومندبه فراگیری ردیف های سازی و آوازی مختلف پرداخت. فرامرز پایور از سال 1333، کار خود را در وزارت فرهنگ و هنر آن زمان از سال 1337 آموزش سنتور را در هنرستان عالی موسیقی ملی آغاز کرد. او همچنین هارمونی و کمپوزیسیون را در کلاس امانوئل ملیک اصلانیا آموخت. در سال 1341 برای ادامه تحصیلات خود، از طرف وزارت فرهنگ و هنر به انگلستان فرستاده شد. از دانشگاه کمبریج در زبان و ادبیات انگلیسی دانشنامه گرفتو در تمام این سالها تلاش فراوانی در جهت معرفی موسیقی ایرانیو سنتور به محافل دانشگاهی انگلستان انجام داد که برنامه های خوبی از آن سالها در آرشیو رادیو بی بی سی وجود دارد. در این سالها، برای شناساندن موسیقی اصیل ایرانی، از طرف دانشگاه لندن و دانشگاه کمبریج از او خواسته شد تا کنفرانس هایی در این زمینه همراه با ساز خود ارائه دهد. این کنفرانس ها با موفقیت انجام شد و از سوی این دانشگاه ها به دریافت جوایزی نائل گردید.

بازگشت پایور از انگلستان، همزمان با آغاز برگزاری جشن های هنر شیراز بود. او همه ساله با گروه اساتید و گروه نوازندگان فرهنگ و هنر، نمونه های ارزنده ای از آثار بزرگان موسیقی ملی و نیز آثار خود را در این جشن ها اجرا می نمود.

چکیده کارهای فرامرز پایور در زمینه موسیقی به شرح زیر است:

- بیش از هزار و پانصد ساعت اجرای گروهی و فردی روی صحنه‌های داخل و خارج از کشور
- آهنگ‌سازی و تنظیم قطعات فراوان موسیقی
- تربیت صدها شاگرد از چهار نسل متوالی
- نت‌نویسی قطعات فراوانی از پیشینیان
- حضور در هنرستان و هنرکده موسیقی ملی، اداره هنرهای زیبا و واحد موسیقی رادیو تلویزیون ملی ایران

• نگارش کتب آموزشی سنتور (دومین کتاب «دستور سنتور» را در 1340 بعد از زنده یاد حسین صبانوشت.

- نظارت بر کار گروه‌های دیگر و تصحیح آنها
- کار با خوانندگان بسیاری از جمله عبدالوهاب شهیدی، محمدرضا شجریان، محمود خوانساری، احمد ابراهیمی، خاطره پروانه، سیما بینا، مرضیه، نادر گلچین، سروش ایزدی، شهرام ناظری، حمیدرضا نوربخشو علی رستمیانو بسیاری خوانندگان دیگر

• کوشش‌های فرامرز پایور، پلی بود بین میراث صباو محجوبیو جریانی که جوانان موسیقی‌دان و تحصیل‌کرده در دانشکده هنرهای زیبا از اوایل دهه 1350 به راه انداختند و الگوی موسیقی ایرانی امروزی شدند. وی در اجراهای گروهی خود با شماری از نخبگان موسیقی ایرانی مانند جلیل شهناز، هوشنگ ظریف، رحمت‌الله بدیعی، حسن ناهید، محمد موسوی، حسین تهرانی، محمد اسماعیل‌همکاری کرده‌است. در دهه 1360 به همراهی جلیل شهناز، علی اصغر بهاری، محمد اسماعیلیو محمد موسوی، بار دیگر گروه اساتید را سازمان داد و سرپرستی، آهنگ‌سازی و نوازندگی سنتور را در آن به عهده گرفت. این گروه، آثار ماندگاری با محمدرضا شجریانو شهرام ناظری اجرا کردند.

آلبوم های فرامرز پایور به شرح زیر است:

- آلبوم آموزشیدستور سنتور (استاد فرامرز پایور)
- سی قطعه چهارمضرب (استاد فرامرز پایور)
- شهرناز (فرامرز پایور، حسین تهرانی)
- پرنیان (فرامرز پایور)
- ضرباهنگ (فرامرز پایور، حسین تهرانی)

- شهر آشوب (فرامرز پایور، حسین تهرانی)
- دلنواز (فرامرز پایور، حسین تهرانی)
- کرشمه (اجرای آثار درویش خانبا ارکستر)
- پریزاد (اجرای آثار درویش خان با ارکستر)
- دلکش (اجرای آثار درویش خان با ارکستر)
- دستگاه ماهور و سه‌گاه (فرامرز پایور، هوشنگ ظریفو محمد اسماعیلی)
- نغمه‌هایی در دستگاه شور و ماهور (ارکستر پایور)
- شور، چهارگاه، به یاد حبیب سماعی (فرامرز پایور)
- دستگاه همایون (فرامرز پایور، محمد اسماعیلی)
- رهاورد (فرامرز پایور، جلیل شهناز، محمد اسماعیلی)
- چهارباغ (گروه اساتید به سرپرستی فرامرز پایور، خواننده: علی رستمیان)
- ضرب اصول (فرامرز پایور، حسین تهرانی)
- حاصل عمر (پایور، بهاری، تهرانی)
- حکایت دل (گروه پایور، خواننده: علی رستمیان)
- پراکنده (فرامرز پایور، محمد اسماعیلی) این آلبوم همچنین با نام «در زیر باران» و در خارج از ایران نیز به اسم «یادگاری» منتشر شده است.
- ارغوان (گروه پایور، خواننده: علی رستمیان)
- شب مهتاب (مجموعه تصانیفی که علی رستمیان با گروه پایور خوانده است)
- نوای دل
- بداهه‌نوازی نوا، راست پنجگاه (فرامرز پایور)
- رنگ شهر آشوب (فرامرز پایور)
- گروه‌نوازی
- گفتگو (مجموعه دو نوازی برای سنتور و سازهای مختلف)
- پرده عشاق (گروه پایور، خواننده: حمیدرضا نوربخش)
- سروش بهار (ساخته استاد فرامرز پایور، خواننده: بهرام باجلان)
- مویه (گروه دلنوازی با همکاری فرامرز پایور، جلیل شهناز، محمد موسوی)
- دل شیدا (ارکستر پایور، آواز اصفهان، خواننده: شهرام ناظری)

- کنسرت اساتید موسیقی ایران (گروه اساتید، آواز ابوعطا، خواننده: شهرام ناظری)
- لیلی و مجنون (گروه پایور، دستگاه شور، خواننده: شهرام ناظری)
- خلوت گزیده (گروه اساتید به سرپرستی فرامرز پایور، خواننده: محمدرضا شجریان)
- کرشمه نرگس (فرامرز پایور، جلیل شهناز، محمد اسماعیلی، خواننده: سیامک شجریان)
- راز دل (گروه اساتید به سرپرستی فرامرز پایور خواننده: محمدرضا شجریان)
- انتظار دل (گروه اساتید به سرپرستی فرامرز پایور خواننده: محمدرضا شجریان)
- انتشار مجموعه‌ای از آثار پایور به پاس نیم قرن فعالیت هنری وی از سوی موسسه ماهور
- هفت پیکر
- آواز محمود کریمی (سنتور: فرامرز پایور، سه تار: داریوش صفوت)
- تنها یک خاطره (فرامرز پایور، محمدرضا لطفی)
- عیاران (اجرای آثاری از احمد پژمانتوسط گروه سازهای ملی)
- قطعاتی از استادان قدیم ایران (گروه سازهای ملی، تنظیم و سرپرست گروه: استاد فرامرز پایور)
- تعدادی از برنامه‌های گلها با همکاری استاد فرامرز پایور

تألیف‌ها

- دستور سنتور، دی 1340
- سی قطعه چهارمضراب برای سنتور، اردیبهشت 1351
- هشت آهنگ برای سنتور، فروردین 1357
- پرنیان (دونوازی برای تار و سنتور)، مهر 1358
- گفتگو (دو نوازی برای ویلن و سنتور)، بهمن 1358
- ردیف (چپ‌کوک) برای سنتور، مهر 1359
- مجموعه پیش درآمد و رنگ (برای سنتور)، مهر 1359
- مجموعه پیش درآمد و رنگ (برای ویلن)، مهر 1361
- قطعات موسیقی مجلسی، مهر 1361
- فانوس، مهر 1361
- تئوری موسیقی، اردیبهشت 1362
- رنگ شهر آشوب، خرداد 1363

- دوره ابتدایی، شهریور 1367
- رهگذر (دونوازی برای سنتور و فلوت)، شهریور 1368
- آموزش ابتدایی تار، شهریور 1373
- ردیف آوازی و تصانیف قدیمی به روایت استاد عبدالله دوامی، شهریور 1375
- ویرایش مجدد دوره‌های سنتور ردیف استاد ابوالحسن صبا (بازنویسی توسط پژمان آذرمینا)، فروردین

1378

- فالگوش (هفت قطعه برای سنتور)، 1379
- چهل قطعه برای سنتور (پیش درآمد، رنگ، چهارمضراب از استادان قدیم ایران (گردآوری و تنظیم فرامرز پایور و تدوین شده توسط مینا افتاده) 1383
- ردیف استاد ابوالحسن صبا برای سنتور چپ کوک، به کوشش فرامرز پایور، (انتقال به چپ کوک و ویرایش توسط مینا افتاده)، 1390، (نسخه اولیه این کتاب در اردیبهشت 1359 توسط خانم افتاده و زیر نظر استاد پایور آماده شده است.)

اولین کتابی که از فرامرز پایور چاپ شده است کتاب دستور سنتور می باشد که در سال 1340 منتشر شده است. این کتاب تا سال 1392، 28 بار تجدید چاپ شده است.

پشنگ کامکار

پشنگ کامکار در سال 1330 در شهر سنندج متولد شد. فراگیری موسیقی را از سن 12 سالگی نزد پدرش حسن کامکار آغاز کرد. حسن کامکار رئیس موسیقی نظام سنندج بود و به تدریس ویلن (که ساز اصلی وی بود و آنرا به شیوه ی ابوالحسن صبا می نواخت) و سایر سازهای ایرانی نظیر کمانچه و تار می پرداخت. در همین دوران نیز بارها هنمائی های برادر بزرگتر (هوشنگ کامکار) فراگیری ساز سنتور را آغاز کرد. پشنگ کامکار می گوید: «در آن زمان تنها کسانی که می توانستند مرجعی باشند برای رفع مشکلات و سؤالات، پدر و برادر بزرگترم بودند. البته وقتی نوبت به مسائل تخصصی تر نوازندگی سنتور رسید کمک ایشان هم محدودتر شد. زیرا ساز تخصصی پدر ویولن بود و برادرم نیز مدتی بود که به صورت تخصصی به ویولن می پرداخت. مسائلی از قبیل طرز مضراب گرفتن، مضراب زدن، حرکت دست و ... مجهولاتی بود که خود باید آنها را پیدا می کردم.» حدود 2 سال بعد از آن تاریخ استاد فرامرز پایور کنسرتی را در سنندج ترتیب می دهند. آنجا بود که پشنگ کامکار برای اولین بار اکول یک نوازنده ی حرفه ای سنتور را می بیند و متوجه اشکالاتی در اکول و حالت نوازندگی خود می گردد. خود در این باره می گوید: «... دو یا سه سال مضراب را اشتباه می گرفتم. تا این که استاد پایور به همراهی خانم خاطره پروانه برای اجرای کنسرت به سنندج آمدند. در سالن کنسرت از دور حرکات دست استاد پایور را نگاه می کردم و متوجه اشکالات دست خودم می شدم. متوجه شدم که مضراب را باید با کمک مچ حرکت داد نه انگشتان.» در سال 1348 بود که پشنگ کامکار تدریس سنتور را در کلاسهای آزاد هنری پدر آغاز کرد. در این کلاسها پشنگ کامکار دستور سنتور استاد فرامرز پایور و ردیفهای استاد صبا را تدریس می کرد. از نکات مهم دیگر توجه کامکار جوان به موسیقی فولکلور کردستان بود. ایشان در این باره می گویند: «به همراه سایر برادران و خواهرم، قطعات و ملودیهای کردی را به صورت گوشه و بدون نت با هم تمرین می کردیم. آنقدر یک قطعه را گوش می کردیم و سپس روی آن تمرین می کردیم که به اصطلاح ملودیاها برایمان روان می شد.»

وی پس از این دوران به تهران سفر کرد و در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران به اخذ درجه لیسانس موسیقی نایل شد. کامکار همچنین در آزمون تکنوازی سنتور کانون باربد، که توسط نور علی خان برومند تأسیس شده بود شرکت کرد و به مقام نخست دست یافت.

چکیده ی فعالیت های پشنگ کامکار به شرح زیر است:

آلبوم ها

• سهنوازیو تکنوازیستور

• گلگشت

• به یاد صبا

• بارانه

• فراق

• تکنوازی سنتور در ماهور و راست پنجگاه

• گل به دامن

تالیفات

• شیوه یستورنوازی

• ردیف میرزا عبدالله برای سنتور

• موج

• گلنار

• یادگاران

• سپیده

• هزاردستان

• موج نو

کتاب شیوه ی سنتور نوازی اولین کتابی می باشد که از پشنگ کامکار چاپ شده است. این کتاب تا سال 1392، 41 بار تجدید چاپ شده است.

فصل دوم

بررسی ساختار کتابهای دستور سنتور و شیوه ی سنتور نوازی

بررسی ساختار کتاب دستور سنتور

کتاب دستور سنتور را از نظر ساختار به چهار بخش می توان تقسیم کرد. این چهار بخش عبارتند از: تئوری مقدماتی موسیقی، توضیحاتی در مورد اکول به همراه تمرینات مضراب، درس ها و قطعات این کتاب و تمرین هایی برای آمادگی هنرجو برای اجرای ردیف موسیقی ایرانی.

تئوری موسیقی

ابتدای این کتاب شرح مختصری است از تئوری موسیقی و توضیحاتی در مورد ساز سنتور. تئوری مقدماتی که هنرجو برای نت خوانی و اجرای درس ها نیاز به دانستن آنها دارد. البته این توضیحات به ابتدای کتاب محدود نمی شود و در طول درس ها نیز هنرجو با نکات جدید و نشانه های خاص نت نویسی آشنا می شود.

اکول و تمرینات مضراب

قسمت دوم این کتاب که هم زمان با تئوری موسیقی بیان می شود عبارتست از توضیحاتی در مورد اصول کلی نشستن پشت ساز، درست گرفتن مضراب و نحوه ی درست مضراب زدن. این توضیحات که با تمرین های مضراب نیز همراه است سعی در درست کردن اکول هنرجو دارد. این تمرین های مضراب و توضیحات همراه آن تاثیر بسیار زیادی در شکل گیری درست اکول هنرجو دارد. تا حدود زیادی اساس نوازندگی هنرجو در همین تمرینات ابتدایی شکل می گیرد.

نکته ای که در این کتاب به آن اشاره شده است این است که این تمرینات ابتدا باید بر روی میز اجرا شوند و پس از تقویت نسبی دست هنرجو می توان به تمرین بر روی ساز پرداخت. از دیگر موارد اشاره شده در اجرای این تمرینات این است که این تمرینات باید با سرعت آهسته و با شمارش اجرا شوند، به این صورت که برای هر نت سیاه یک شماره در نظر گرفته شود. از طرف دیگر این تمرینات شامل الگوهای مضرابی مختلف می باشد تا هم سبب تقویت دست هنرجو شود و هم تا حدودی هنرجو با شمارش و ریتم خوانی آشنا شود.

درس ها و قطعات

قسمت سوم این کتاب که بخش اصلی آنرا تشکیل می دهد، شامل 37 درس می باشد. این درس ها شامل انواع اتود، قطعات محلی و نمونه های مختلف از گونه های موسیقی ایرانی شامل چهارمضراب، تصنیف و رنگ می باشد. حجم بیشتر این درس ها را اتود تشکیل می دهد. اتودهایی که با هدف تقویت دست ها، تقویت ذهن و شناخت و تسلط هنرجو بر محدوده ی صوتی سنتور طراحی شده است.

درس های ابتدایی این کتاب بیشتر برای تقویت مضراب هنرجو، شناسایی نت ها بر روی سنتور و تسلط او بر گستره ی صوتی این ساز و درک درست او از ریتم و متر می باشد. تمرینات ابتدایی با نت سیاه و بیشتر از